

megjelenik a lap **Temes** vá-
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozfordásáért rendelést tehetnek.
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szer-
kesztőségnél, vagy a helyb. könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál a szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetetnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díj számítottatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca U h r m a n n M á r t o n
műkereskedésében.

Kedd, december 4. 1860.

43. szám.

Harmadik évi folyam.

Előfizetési felhívás

DELEJTŐ

1861. évi folyamára.

Pályánk negyedik folyamát kívánjuk megkezdeni, törhetlen buzgósággal és akarattal. Ha az eddigi súlyos viszonyok közt, melyek reánk inkább mint bármelyik pályatársunkra neheztedek, sikerült bár mi kis részben a nemzeti öntudatot, a hazánk iránti szeretetet, a bizalmat egy jobb jövőbe, a testvéri indulatot százados hontársaink irányában ébreszteni, ápolni vagy fenntartani, úgy bizton reményljük, hogy a tisztelt közönség most, midőn közügyeink jobbra fordulásának küszöbe elejébe csakugyan érkeztünk, eddigi bizalmával ezentul is fog szerencséltetni, sőt hogy pártfogásában nagyobb mértékben is részesítend, miután közlönyünk csak akkor tehet hazánk, nemzetünk, és a közjólét érdekének szolgálatot, ha ez minél számosabb olvasó kezén megfordul, minél szélesebb körökben terjesztetik. Vajjon van-e hazánk déli részein, és kivált a mostani körülmények közt szükség egy magyar folyóíratra, azt úgy hiszszük nem lehet kérdés tárgyává tenni. A viszonyok fejlődésétől és a közrészvételtől fog függni, mikor vegyük foganatba közlönyünkkel azon változtatásokat, melyek segedelmével a közvéleményt visszatükrözthessük, és az események fonálát szakadatlanul követhessük.

A Delejtű előfizetési ára mint eddig egész évre 6 ft. 30 kr., fél évre 3 ft. 15 kr. postai szétküldéssel együtt.

Temesvár november 28-án 1860.

Pesty Frigyes,

Szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Parabola.

A terebélyes tölgy századokon át fejlődött, törzse erős, egyes ágaik virágzók, koronája gazdag és dús lombozatu volt.

Mindezek egy földből, egy gyökérből meritették életerejüket, gyönyörű zöldjüket.

Az egyes ágak lombjaikkal fedték a közös anya testét, és midőn az enyészet megfosztá ezeket leveleitől, anyjuk teste körül hullottak el azok, és betakarták mintegy áthatlan réteggel ennek gyökerét a tél hidege ellen.

A közös anya búsan nézte elhullani virágait, hajtásait és fájdalommal tekintett le elhervadt kedveseire.

Megérkezett a zordon tél, megfosztva állott a gyönyörű tölgy ékeitől. Jöttek idegenek hosszú utról, levágták annak egyes izmos ágait, sőt messze terjedő, a földből kinéző gyökereit is lemetélték, tüzet rakván belőlök maguknak, hogy ennek melege átmelegitse kifagyott testüket.

A közös törzs fájdalommal nézte e mütételt, de meg sem mozdult, mintha az élet egészen kihalt volna századok mohát magán hordó kérge alatt.

De hogy is indult volna meg ő az embereknek életereje, gyökere ellen intézett csapásaira, ki a lefolyt századokon át annyiszor kiállotta az ég haragját és meg nem dőlt.

Az utazók otlétük emlékeül mélyen vésték be neveiket mint a fákon tenni szokás, a betük behatottak csaknem a törzs szívéig és odább állottak.

Jött a kikelet. Vidulni kezdett a tölgy, hajtani kezdtek ágai, a törzs mint közös anya örült a mindenütt mutatkozó új életnek, szabad kifejlődésnek és nem sokára büszkén szemlélte, mikép lengeti dús lombozatjának gazdag hajzatát a szél fuvallata.

A közös anya örömet osztották annak egyes gyermekei, ágai, midőn a visszatért új fejlődés után koronájukat régi ékében, pompájában felettük diszelegni látták.

Igy élt, fejlődött ez erős törzs egyes tagjaival századokon át egyetértésben, megosztván egymással az örömet, fájdalmat.

De eljöttek újra idők, szomoruk, vészterhesek; kezdtek irtani, vágni a szabadon fejlődő fában gazdag erdőt, és a vas mély barázdákat kezdett vézni a földbe, melyet annyi századokon át emberi kéz fel nem dult.

Csak az ős tölgy állott még, de ki is merete volna ily nagy fába vágni fejszóját, hogy ledöntse azt. Roskadása megingatta volna a merész lábai alatt a földet, sőt könnyen eltemethetett volna terjedelmes testének súlyával azt, ki romlására, kiirtására emelte kezét.

Mint a jégeső hullottak körülötte az ég villámai, felhasítván mélyen a földet, a hová lecsaptak, a zivataros éjszakák viharai egész erővel rázták meg ős testét, és míg szomszéd társait kiforgatta gyökerestül a szélvész, míg az egész erdő ropogott, és fái borsasztó ropogások között ketté törtek mint a gyenge nád, egyedül ő állott még mint a dühöngő tenger közepette a kőszikla, mozdulatlan, méltóságteljesen, tanúságul annak, hogy erősé a jelen és jövő.

De az egyes tagok mind a mellett, hogy csak együttartásuk mentheté meg őket a szomszédokat ért enyészettől, megsokalták egy közös de erős törzs tagjaivá lenni, és a szélvésztől megrázkodtatott erdőben lehetett egyes elégedetlen ágait tanakodni hallani: minek legyünk mi tagjai egy közös testnek, minek ne váljunk meg régi anyánkról és ne legyünk önálló, hisz annyi ágai vagyunk e tölgynek, hogy magunk benépesíthetnénk egy erdőt idővel mind oly hatalmas tagokból állót mint ez itt, melynek földjéből, gyökeréből szittuk eddig az életető nedvet.

A közös anya szunnyadozni látszott, de azért ébren volt és szemeiből könnyek folytak, mint a szálló venyigéből, midőn tavasszal metszeni szokták.

Az elégedetlenek szavai eleinte elhangzottak, a szél elhordta, vagy a mindent felforgató zivatar elnémitotta azokat, de később a csábító vonzerejével kezdtek hatni a többiekre is.

A szomszéd fűzfa örült az egyenetlenségnek, közbe szólott és táplálta azt, mondván: ha én bírok minden gyöker nélkül, mindenütt gyökeret verni, ha én mindenütt jól érzem magam, hol jól megyen dolgom, ha én mindenütt hazát találok magamnak, miért ne volnátok képesek ti is gyökeret verni elszakadván közös anyátokról, — akkor leszték legalább függetlenek, míg így alárendeltek vagytok, addig pedig míg erőre kapni fogtok körötekben maradandok, és tanácscsal, tettel vezetni, kormányozni foglak benneteket, ti nőjjetek, szaporodjatok, míg kiskoruságtok tartani fog, leendek felettetek a második — felsőbb gondviselés.

A fiatalabb hajtások figyelemmel kísérték ezen csábító hangokat, és mint a hajnal harmatját oly édesen szitták azokat magokba, nem tudván, hogy azok tiszta méreg, mely létüket mérgezi meg.

A régibb többet egy félszázadnál tulélt ágak, melyek gyakrabban hallották ezen közös romlására a tölgynek célzó szavakat nem hittek a fűzfának, mert a tapasztalás megtanítá őket, hogy csak önzés, roszakarat az, mely szólt belőle.

E közben a közös anya, melyről századok néztek le mélyen hallgatott, hallgatása, méltóságteljes és ékesen szóló volt, mint öskülseje tiszteletet parancsoló.

Vége megszólamlott és elérzékenyült reszkető szá-

vában a lefolyt őskor tapasztalatai, az újabb kor élő példáival párosulva kifejezésre találtak.

Ércszava ekkép csengett:

Keblemen éltetek, együtt álltuk ki eddig a viharokat, együtt busultunk, midőn az ősz megfoszta leveleinktől és együtt örültünk eddig az új kikeletnek.

Ti védtetek ágaitokkal, lombjaítokkal, és én tápláltalak azon nedvvel, melyet közös gyökereink által közös földünkől szittam, mert tudtam, hogy a ti éltetek az enyém is, és viszont.

Együtt fejlődünk, együtt erősödünk, szilárdultunk, közös erőnknek köszönhetjük fennállásunkat.

Társaink, mert gyengék valának, eltűntek a föld színéről, egyes bokor, cserés van jelenleg ott, melyen minden kecske, szamar rágódhatik, hol ezelőtt rokonaink emelték büszkén fejeiket.

Hozzánk nem mertek nyulni, mert egy test és ezáltal erősek valánk: közös lombjaink, közös védelmünk, paizsunk voltak mindig. Árnyékunkban mindig kipi-henhetette magát, ki oltalmunkat kereste. Mihelyest közös törzsünkhez simult, védve volt mint a törzs maga, nem kérdeztük honnan jő, micsoda földi, minő nyelvet beszél, mily tehertől, véstől kívánt megszabadulni, midőn védelmünket kereste, szívesen láttunk mindenkit, nem voltak kapuink, melyek kizárták a menhelyet keresőket.

Ezt annál szívesebben tettük, mert megvalánk győződve, hogy a nyujtott segítség, a tett szolgálat csak viszonzásra, szolgálatra számolhat, és nem lesznek olyanok, kik a törzs ellen, melynek lombjai árnyékot, oltalmat nyujtottak nekik, a vész idején szövetkezni fognak.

És ha voltak is mind e mellett, kik létünk ellen emelték kezeiket, elfáradva tették le fegyvereiket, mert mi századokon által szilárdult, egyes évtizedek oly hamar és oly könnyen le nem teríthetnek.

Ne higyjétek, hogy javatokat kívánja az, ki elszakítani akar a közös törzstől, és ne ámitsátok magatokat azzal, hogy midőn valaki ennek bukását kívánja, a ti emelkedéteket hordja szíven.

Az egyik bukása a másik veszte.

Tapasztaltátok már, hogy midőn a törzs leterített, az ágak azok, melyek először letöretnek, szétszattanak, a törzs az utolsó, mely felett a kocka vettetik. És ha ez gyökerestül ki nem irtatik — mi bajosan sikerülni szokott — virulhat még idővel, de a letört ágakból nehezen vagy soha sem fog új erdő keletkezhetni.

Ne segístetek tehát magatok alá vágni a fát, mert ha én elestem, velem estek el mindnyájan, az én kimúlássalommal lejárt a ti virulástok kora is, és ellenkezőleg midőn megjött az én tavaszom a ti szabad fejlődéteket és virulástok korszaka is megérkezett!!

Mit ér, ha lennétek is önálló, magasra nyulók mint a nyárfa, ha létetek csak arra való, hogy idegen madarak rakják fészkeiket ágaitokra, melyek még köszönetül a nyert hajlékért le is piszkolnak, ha arra vagytok kárhóztatva a varjuk és hollók krákogásait szüntelen hal-

lani, s galyaitok másra nem használatnak, minthogy ur-napkor belőlök spalért készítsenek, míg mi az erő, a hatalom képviselője vagyunk, lombjaink között sasok honolnak, leveleinkkel a hősöket, költöket, népszabadi-tókat megkoszoruzni szokás, és koronánk vetélkedik bár mely más korona ékével, diszével.

Gondoljátok meg, ha igazán sziveteken hordjátok hatalmunk jelvényének, közös koronánknak viruló zöld-jét, hogy ez csak addig diszeleghet mostani pompájában, míg az közös törzsünkön, közös földünkön nyugszik, ha egyszer létünket ásták alá, leveleinkkel elfog az is hervadni örökre.

Századok multak, századok jöttek, vész nem érhet nagyobb mint ért, azért bátran nézek a jövő szemébe bár mennyire is legyen borus az.

Oly sötét fellegek tornyosulnak minden oldalról a láthatáron, hogy ily vészthirdető égi jelek láttára nem arról kellene tanácskozni, hogy együtt vagy különvála éljünk jövőben, hanem inkább a felett lehetne ag-gódní, hogy általjában megélhetünk-e? kifogjuk-e áll-hatni egyesített erővel a mindent felforgatni készülő zivatart?

Vegyetek példát az embereken, kik érzékeny, ész-szel bíró lényeknek tartják magokat és a vész percé-ben köztük támadt egyenetlenségnek köszönhetik saját gyengeségüket, és ennek következtében hanyatlásukat, szolgáságukat, végpusztulásukat.

Őrizkedjete tehát, ha saját léteteket szeretitek, most a kitörő vész előtt szakadást köztünk idézni, ha úgy nem akartok kimulni, földre terítettetni, eltiportatni mint a népek, melyek visszalyaiknak tulajdoníthatják mindig polgári halálukat.

Legyünk egyek mint voltunk századokon át, ne hallgassatok az álnok fűzfa szavaira, mely romlástokat kívánja, és akkor bizhatunk e nagy természet istenében, hogy állva fogunk kikerülni a nagy vészből, mely fejünk felett lecsapni készül.

Én veletek kész vagyok mint eddig kész voltam mindig, megosztani a nap éltető erejét, a föld tápláló nedvét, az eső enyhítő italát, nem szabok ágaitok ki-fejlődésének határt, fejledjete, erősödjete, és hirdessé-tek közös törzsötök erejét, nagyságát és az ég hatal-mát, mely annyi századokon át hatalmas kezével védett és áttörhetlen paizsával feltartá az ellenünk mért csa-pásokat!!

Legyünk mint valánk eddig összeforva az egyet-értésben, és egymáshoz csatolva a szeretet, testvériség kötelekeivel, és akkkor századok mulva is e helyen ta-lalánd a vándor, csak megerősbulve, gyarapodva.

* * *

Alig végzé el a törzs az életből merített szavait, és látta ágain a megindulás jeleit.

Ezek hamar kezdték megbánni az egyesek által kiejtett elválási szándékot, nagyobb része elejétől fogva roszalta azt.

A fűzfa fájlalva nézte terveinek meghiusulását és még szomorábban kezdte leeresztetni lecsüngő ágait, mint az emberek orraikat leeresztetni szokták.

* * *

Hogy az ős törzsnek igazsága volt, bebizonyította a közel jövő, mert alig végzé szavait, már a haragos ég kezdte szórni villámain, a láthatár beborult, eligazodni senki sem volt képes a nagy sötétségben. Minden ol-dalról lehetett a gyengék összeomlását, az egyesek szét-törését hallani, csak az erős tölgy dacolt az elemeknek, és az új vészből erősbulve került ki, bebizonyítván szá-zadokon át, hogy dús lombzatjával inkább magába szí-hatja a szabadság tiszta, áldásdus levegőjét mint a bokorra törpült ágak, melyeket a mindennapiság pora ellepni és fojtogatni szokott.

Missics János.

Külföldi levelek.

III.

Genua. Szépen mosolygott az éj királynéja, és hal-vány arcáról szende fény ömlött el a végetlen tengeren, midőn Genuát oda hagyám; bájolón kelt ki a nap a következő reggelen hullámzó párnáiból, és mi délig, sőt még délután is gyönyörködve sétálgattunk a fedélzeten, majd valamely fölmerülő szigeten, majd a delphinek vízi gyakorlatain legeltetvén szemünket; mintha nem is sejtítettük volna, mily veszélyes elemre biztuk sorsunkat. De megjött az est; sötét felhők húzódtak a láthatáron át, hirnökei a rohanó vésznek és zivatarnak, mely csak-hamar megragadta hajónkat; s azalatt míg a „Provence“ oldalbordái recsegni kezdetek az egyenetlen lökésektől, és majd valamely hegyhátra támaszkodtak, majd a hirtelen keletkezett völgyekben merültek el, — minket kik a fődélzeten többé már nem sétáltunk, hanem egymást lökdösve tántorogtunk, s oly savanyu képeket vágtunk, mintha az egész világ fölakarna velünk fordulni, — a zuhogó zápor lekergetett a hajó belsejébe; hol egy hosz-szu éjet, s azután még egy kinos napot töltöttünk. Soha sem feledem el Nagyasszony napját, mely eszembe jut-tatá amaz olasz közmondást: „Chi non sa pregare, bisogna andar al mare.“ Minket ugyan nem a félelem, — mert hajónk jó volt, s a veszedelem nem oly nagy, — hanem más valami bántott; — és e mi-att oly haragosan néztünk egymásra, mintha ellenségek volnánk. Ilyenkor még a női arcnak szendesége is el-borul, s a férfi nem talál abban semmi bájolót; mert mindenki csak torzképet mutat és lát. És itt hadd áll-jon egy hosszu — gondolatszünet.

Végre tehát Civita-Vecchiába; a romai államnak annyiszor emlegetett kikötőjébe érkezénk, melyet jelen-leg a franciák megszállva tartanak; azért az oda beju-tás most nagyon sok ceremóniával jár, s az utasnak ugyancsak el kell látva lennie mindenféle kellékekkel, hogy partra szállhasson. Egyébiránt kis város, mely strategiai fontosságán és Trajan császár által épített ki-kötőjén kívül, nem bir semmi nevezetést. Itt, miután egy látogatást tevék az austriai consul, Palumba urnál, ki nagy szivességgel viselteték irántam, és utazásomat ajánlásával könnyítette, — a hotel Orlandiban megpi-

*

henék; és fölötte boldognak érezém magam, hogy ismét szárazon vagyok.

Civita-Vecchiából vasuton mentem Romába. A vidék, melyen áthaladtunk, mindamellett, hogy nem oly művelt mint Lombardia, reám jó hatást tön; eleinte magam sem tudám hogy miért, mig utóbb azután kitálálám, hogy a visszaemlékezés teszi kedvessé; a visszaemlékezés hazámra. Meguntam már azt a sok keretet és eperfát, s a fák között elfoglaló bokrokat, hol a szem minduntalan gátoltatván, csak az egyik árokparttól a másikig lát; itt pedig kinyilott előttem a tér, halmok és erdőcskék övezték a réteket, s a mezőn nyájakat, a szántóföldeken majorokat és asztagokat szemlélttem. Végre a Tiber partjaira jutánk, mely Toscanából jövé, az egyházi államon és Román keresztül Ostiának tart, hogy ott a tengerrel rokonuljon. Midön ezen, a mi Rábánkhoz hasonló folyam szöke vizét megpillantottam, harmadfélezer év története lebegett előttem, és a régi etruskokat, latinokat, sabinokat és gallusokat véltem látni pásztorgunyhoókban, ószerü fegyvereikkel és cserépedényeikkel; a minökből evett Cincinnatus, mielőtt a dictaturára meghivatott, vagy Curius Dentatus, midön a samnisek követeit fogadá. Ezen képzelődésemből utitársaim serkentettek fel, kik a vasut egyik kanyarulatánál meglátván a szent várost és annak számos kupoláit, élénk kérdezősködésökkel félbeszakították a komoly merengést.

Egy óra mulva már szállásomon, a városnak majdnem középpontján, a Hótel Cesariban voltam; és innen tettem látogatásaimat. Ezeknek eredményét akartam jelen és következő leveleimben följegyezni.

Először is tehát sz. Péter templomába siettem. Ezen épület, mely szépségre és nagyszerűsége a világ valódi csodája, ugyan azon helyen áll, hol hajdanta Nero kertje és szinköre volt, melyben a keresztények vértanui halált szenvedtek. Az előtért két oldalról pompás oszlopcsarnok, közepén a Caligula által Heliopolisból Romába hozatott 72' magasságu s egy darab sienitből faragott obeliszk, és két igen gazdag forrásu, a párizsikat felülmuló ugrókat ékesíti. Az obeliszk fölirata:

Keletről:

Sixtus V. Pont. Max.
Cruci Invictae
Obeliscum Vaticanum
Ab Impura Superstitione
Expiatum Justius
Et Felicius Consecravit.
Anno MDLXXXVI. Pont. H.

Délről:

Ecce Crux Domini
Fugite
Partes Adversaé
Vicis Leo
De Tribu Juda.

Nyugotról:

Sixtus V. Pont. Max.
Obeliscum Vaticanum

Dis Gentium
Impio Cultu Dicatum
Ad Apostolorum Limina
Operoso Labore Transtulit
Anno MDLXXXVI. Pont. II.

Éjszokról:

Christus Vincit
Christus Regnat
Christus Imperat
Christus Ab Omni Malo
Plebem Suam
Defendat.

Midön Fontana az obeliszket 800 munkás és 140 ló segítségével, roppant nagy néptömeg jelenlétében, fölállította, a pápa előbb ünnepélyes misét mondott, s a művészt és munkásokat megáldotta; azután halálos büntetéssel megtiltatott, hogy az egész műtétel alatt, senki egy szót se merészeljen szólani. És ime! a gépek már mozgásba tétettek, az oszlop emelkedett, s a kötelek a roppant feszítésnél fogva, közel voltak a szakadáshoz; csak néhány perc még, és nagy a szerencsétlenség! De a tilalom miatt, nem mert senki szólani: ekkor egy munkás, látván a már függőben levő veszedelmet, elkiáltja magát: „Vizet a kötelekre“! és bátorsága, lelki ébersége, és még éppen jókor adott tanácsa által, százaknak életét mentette meg. A pápa nemcsak hogy elengedte neki a büntetést, hanem még azon kiváltsággal is fölruházta, melylyel családja jelenleg is él! hogy virágvasárnapján, az ő utódai árulják Róma templomaiban a pálmagalyakat.

A templomba vezető lépcsőzet felséges. Alján a két colossális szobor, Péter és Pál apostoloké: ezeket ő szentsége a most uralkodó pápa állította. A templom homlokzatán ezen fölírás: In Honorem. Principis. Apostolorum. Paulus. V. Burghesius. Romanus. Pont. Max. An. MDCXII. Pont. VII.

A nagy lépcsőzeten fölmenvén, öt kapu vezet a templom pitvarába, hol ha melegünk van, jó lesz magunkat kissé kihütenünk; nehogy megártson a templom márványának hidege. A pitvarból az előbbieknak megfelelő, és márványoszlopokkal ékesített öt ércskapun megyünk be a nagyszerü szentegyházba; mely áhitattal és bámulattal tölt el minden fogékony kebelt. A szentegyház keresztalakú. Közepén a 155' magas kúp, ezen körülírással:

Tu Es Petrus Et Super Hanc Petram
Aedificabo Ecclesiam Meam. Et Tibi Dabo
Claves Regni Coelorum.

A kúp alatt a sir; a sir fölött oltár, négy csavaridomu ércoszloppal. Az oldalfalak fülkéit az evangelisták colossális képei ékesítik. Nekem az egész templomban minden képek közt ezek tetszetek legjobban. Az a Márk, ki mint valamely pusztában kiáltó oroszlán kezdi meg bünbánatra intő szavait, oly magasztos, oly merész, oly kifejezésteli arc, mely a nézőre elnem tévesztheti hatását. A főoltár a szentély bensejében áll; fölötte sz. Péter széke, melyet négy egyházatya tart.

Igen szép mű, aranyozott broncból, készítve Bernintól. Az oltártól balra: Urbanus VIII. Barberinus Pont. Max. jobbra: Paulus III. Farnesius Pont. Opt. Max. koporsója.

A szentély evangéliumi oldalán nagy fehér márványlapban ezen irás olvasható:

Pius IX. Pontifex. Maximus.

In. Hac. Patriarchali. Basilica. Die

VIII. Decembris. An. MDCCCLIV.

Dogmaticam. Definitionem

De Conceptione Immaculata

Deiparae. Virginis. Mariae

Inter. Sacra. Solemnia. Pronunciavit.

Totiusque. Orbis. Catholici. Desideria. Explevit.

Az átellenben lévő oldalon a jelenvolt bibornokok, érsekek, püspökök nevei; közöttük a magyar egyház primása is.

A siremlékek közül kiemelendők: VIII. Sándor (Angelo Rossi). XIV. Benedek (Bracci). XIII. Kelemen (Cano) papák monumentumai.

De ki győzné leírni mindazt, mit a keresztalaku, három hajóú, 575' hosszú, középső hajójában 87' széles, és 142' magas templom, műkincsekre nézve magában foglal?; Hol a festvények és faragványok, képek és szobrok, mind a legjelesebb művészek kezeiből kerültek ki. Én többször voltam e templomban, és órákat töltöttem itt, és mindig találtam benne valami újat, és

csodálandót. Mindenekfölött pedig csodálatos azon hatalmas, emelkedett, istendicsőítő, katolikus szellemet, mely ilyen felséges művekben nyilvánul, és midőn áldozni kell, nem számítja filléreit, és nem kérdi Judással: „Ad quid perditio haec? poterat enim venundari, et dari pauperibus;“ hanem alkot és épít, úgy hogy alkotmányáról az utódok is tisztelettel és kegyelettel fognak szólni. Szent Péter temploma nem egyedül az olaszok, hanem az összes katolikusok műve, valamint sz. Péter öröksége nem egyedül a pápáé, hanem az összes egyházé; melyről annak feje az egyes tagok jogainak világos sérelme nélkül, sem le nem mondhat, sem azt el nem idegenítheti.

A templomból kijövén, jobbról igen szép lovagszobrot látunk, fehér márványból, ezen fölírással:

Carolo Magno

Romanae Ecclesiae

Vindici

Anno Jub. MDCCXXV.

(Cornachini.)

Átellenben, a pitvar másik végén, nagy Constantin lovagszobra áll Bernintól. Egy kapu, az ugynevezett arany vagy szent kapu, be vagy on falazva, és csak a jubilaumi években nyitattik meg.

Pados János.

T A R C A.

Vész és nemtó.

Történelmi beszély

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

Jertek siessünk — folytatá Akos — siessünk, ne időzünk egy percet is.

Az ősz elragadva borult arcra, s lelke mélyéből szállottak ég felé a hála szent szavai.

A lányka ajkaira a szerelem s elérzékenyülés mosolya üle . . .

Hogyan jöttél te ide e válságos percekben? — kérde az agg, miután a földről felkelve láncait leoldozá.

Régen kellett volna jőnöm, hogy ne hagyjalak annyit szenvedni — szólt Akos — de nem tehetém. Nem volt támadásra készen Vatha illetőleg Endre serege, s két egész nap kelle rendeznünk azt, mert tudnotok kell kedveseim, miként én nem voltam fogoly . . .

Nem?! — csodálkoznak a megmentettek.

Nem!! Elfogtak ugyan! de mint az ut melletti őrépületig elkísérének, a fegyvereseket visszaszólitá kötelességük, s én csupán egy sápadt arcu emberrel maradtam hátra . . . és az szabadon bocsájtott . . . hogy megmenthesselek titeket . . .

Ki volt ő? — kiáltá az agg.

Neve, származása ismeretlen előttem. Csupán egynehányszor láttam azelőtt . . . s az életben a mi jót tettem veled az, hogy pár forintot adtam neki.

Hát ki volt a fogoly itt mellettünk, ha nem te valál Akosom? — kérde a lányka, — Oh mennyit sirtam érte, mert azt hívé, te vagy szomszédunk.

Édesem hidd; ha azt ki fogoly vala mellettetek megkönyezéd, . . . megérdemlé könyeidet, mert azon sápadt ember, ki helyettem a börtön láncait felvállalá, a becsület rabja volt . . . Hogy engem megmentesen, . . . biztosítson az üldözés ellen, önmagát fogatá el . . . Azt én csak most tudám meg . . . Ó is most lett szabad . . .

A sápadtarcu embert sokáig keresék, de hasztalan, s midőn végre minden fáradozásuk hasztalanná lett, mindhármán a sátorok felé indultak.

A Péter serege és udvara már megvolt döntve.

A csatározók kisebb csapatokban az utakon jártak szerteszét, míg a nagyobb tömegek Vatha vezérlete alatt a futó királyt üldözik . . .

Midőn udvarába ért az ősz Tiszavölgyi, első szavai is nője volt.

Beteg, nagyon beteg, mióta eltávoztatok mindig — mondák neki.

Haladéktalanul sieté nőjéhez . . . a szoba ajtajában bevarandó a kissé elmaradt Ilont és Akost, kik a szolgák kérézgetéseitől nem tudának szabadulni, megállt . . .

IX.

Öröm . . . . boldogság.

Ismersz-e Margit?! . . . És ha ismersz megbocsájtasz-e?!
— hangzott át ekkor a beteg szobájából . . .

A nők nemével a szánakodásnak nézének az agg
koldusra . . . . Olyan ismerős volt Margit előtt ez arc . . .

Mintha valahol láttalak volna már, de nem ismerlek —
szólt szelíd hangon a beteg. — Mivel bántottál meg engem,
hogyan megbocsássak?!

Oh igen, igen s sokkal asszonyom — rebege töredezvén
a koldus — nem csak téged, Tiszavölgyit is!

Engem? — kérdé egy érces férfi hang.

A koldus és Margit föltekintének Tiszavölgyi álla elöt-
tük Ákos és Ilonnal.

Igen téged — mondá a koldus átkarolva a belépőnek
lábait.

De megbocsájtasz-e? . . . Oh! bocsátsatok meg, kiszem-
vedtem úgy is vétkeimért . . . tizenhat év nyomorát hordja
e nyomorult test.

Ki vagy te szerencsétlen? — szólt résztvevőleg az agg
Tiszavölgyi.

Jóltevőm, nemtóm s mindenem és mindenünk — kiáltá
Ákos, ki eddig Margittal volt elfoglalva s nyakába rohant a
koldusnak — ő az ki engem szabadon bocsájtott, hogy tite-
ket megmenthesselek . . . ő az ki helyettem rabbá lett . . .
hogy minket szabadokká tegyen . . .

Istenem! . . . én is ismerem őt — csenge Ilon aj-
kain a szó — ő hozá nekem a levelet tőled Ákosom.

De mond már neved kérlek — sürgeté Ákos a
koldust

Én . . . . Mirzaino vagyok — sóhajtá a koldus.

Mirzaino!! — kiáltott fél csudálkozva a család! mind-
nyájan ismerék hiréből . . . Mily nagy volt a minden rész-
ről meglepetés.

(Vége következik.)

Heti szemle.

— Debrecenből pár nap óta nyugtalanító hírek keringenek a fővárosban, és nem is ok nélkül, mint a következő tudósításokból kitetszik. A „Wiener Ztg“ írja: „Egy ide érkezett távirati sürgöny szerint Debrecenben az itt keresztül utazó szathmári főispán gr. Károlyi Györgynek rendezett fáklyás-zene alkalmával f. hó 26-án este 7 órakor számos kihágások történtek, melyeknek következménye a katonai erő szűkbelépése és 20—30 egyén befogatása volt. Minden szükséges intézkedés megtörtént, hogy hasonló események a leghatározottabban megakadályoztassanak.“ Ehhez a „P. Lloyd“ után a következőket adhatjuk: „Gróf Károlyi György megérkezése alkalmából este 9 óra felé a ref. collegiumi tanulók fáklyás-zenét rendeztek, mely a lelkesült tömeg közepette, az emigrációra tett éljenkiáltások közt derék apátnak szállásához ment, hol az ünnepelt gróf leszállott. A Szózat eléneklése és tüzes beszédek tartása után, melyekre a gróf egyszerű, szíves szavakkal felelt, a vonat a Rákóczi hangjai mellett a főtérre vonult vissza, hógomoly gyanánt szaporodva. A csákánnyal, fokossal és bunkóbotokkal fegyverzett tömeg a közel dohánytözs felé hatott, a fölkapaszkodás, a kétfejű sas letépése egy perc műve volt. Avval a tömeg az adóbehajtó hivatalhoz vonult, nagy, négyszögű épülethez, hol a dohánybevaltó hivatal gyűjtőpénztára is van. Minden ablakot betörték és a sasos pléhtáblákat a falról leverték. Hasonló történt a megyetörvényszéki éllelmezési és két más dohánytözs sasaival. Aztán, késő éjjel a polgármestert is megzaklatták, míg az eközben fellármázott gyalogság és lovasság

a rendet — habár nem ellentállás nélkül — helyreállította. Néhány sebesülten kívül, 40-50-et elfogtak. — A „Vaterland“ ide vonatkozólag közli, hogy a nép „Éljen Kossuth! Éljen Garibaldi“ kiáltással összecsoportosulva, kihágásokat követett el, mely aerariumi vagyon ellen is volt intézve és annak legtetemesebb részét szétrombolta. Fegyveres erő beavatkozása vált szükségessé; több mint husz sebesüléstről beszélnek; halálozások is történtek.“

— A magyar emigratio magatartása. — Tizenkét esztendeje annak, hogy az orosz és osztrák egyesült sasok hatalmas rácsapással szétszakgatták a magyar forradalom zászlóját, a melynek merész lobogatói részint életükkel fizettek, részint földönfutókká lettek. Amazok — nyugodjanak békén; — bevégezték pályájukat. Ők már csak a történelem könyvében szerepelnek, neveikkel egy gyászlapot töltvén be, a melynek tanúsága komoly intést foglal magában a véres kockajáték baráta számára. Ezek, a kik a nagy világban szétszórva, a száműzetés keserű kenyérének mai napiglan feltarták életüket, s bizonyára — ha meggondoljuk: mi az a magyarnak hazájából kitiltva, idegen földön élni? — majdnem szintoly keservesen lakoltak, a hazátlan bujdosók még mindig a folyó események hullámain lebegnek, rozszant sajkájokon itt-ott feltűnve, meg eltűnve. Ismeri őket a nagy világ, beszél róluk az egész európai sajtó; neveiket emlegetik naponta a bécsi és pesti lapok egyiránt, s a magatartás, a melyet tanusítanak, nem oly csekély jelentőségű, hogy ignorálni lehetne. Azt mondani, hogy nem léteznek, önámítás volna, s abban magok a sugalmazott centralista lapok sem ringatják magukat. Azt mondani, hogy maguk-tartása nem bir semmi fontossággal, annyi volna; mint tőkéletesen félreismereni céljaikat, s összeköttetések komoly jellemét. Am nevezük őket „felforgatóknak“ a kik mint egy bécsi lap közlebről a Magyarországon benn lévő forradalmárokról mondá „minden törvényes határon kívül állanak, s egyáltalában semmi feltétel mellett alkudozni nem akarnak,“ vagy akár ruházzuk fel őket a fennálló rend szempontjából bármily kevéssé hízogó epithetonokkal. De egyet nem szabad felejtetni, azt, hogy száműzetésük sanyaru napjaikat nem töltötték el hasztalan, sőt a miveltség és hősiség terén oly nevet vettek ki, a mely a magyar szíve és eszének éppen nem válik szégyenére. Kossuthról ezelőtt néhány évvel azt írta a londoni Atheneum, hogy nagyobb szónok Demosthenesnél, a mi nem lehetetlen. Kmetty (jelenleg török tábornok a Lybanonnál) a „Revue des deux Mondes“ban a keleti háboru történetének leírásánál „Karsz hőse“nek nevezve, oly férfunak van leírva, a kivel egy Hannibal kezét szoríthatna. Horn (Szarvady) a „Journal des Debats“ című nagy francia lap főszerkesztője, s több Magyarországra vonatkozó könyv szerzője. Türr István tbnok, született Baján, jelenleg a nápolyi királyság katonai parancsnoka, a becsületrend tagja, a piemonti nagy arany-érem tulajdonosa, a szent Móric- és szent Lázár-rend lovagja, s most Victor Emanuel tábornoka. Klapka, született Temesvárott, egyike azon tábornokoknak, a kik hadműtani jeles képzettségük és tiszta jellemüknél fogva még ellenségeik elismerését is kinyerték. Irányi Dániel, volt pesti ügyvéd, s 1848 ban követ, igazságügyminiszteri titkár és felső-magyarországi magyar kormánybiztos, szövetkezve Chassin Károly kitünő francia íróval Magyarországi történetéről, s főleg a magyar forradalom politikai történetéről nagy s tüzetes munkákat bocsátott az európai közönség elibe. Ludvigh, egykori magyar országgyűlési titkár, a magyar nyelv geniusát ismertette, s történelmi tanulmányokat bocsátott ki francia nyelven. Koszoru regényírónk báró Józsika Miklós egymaga mintegy 20—30 kötet munkát irt e tizenkét év alatt, irt pedig francia, német és magyar nyelven. (Hát Horváth Mihály, a remek magyar történetíró, hol marad?) Egy szóval ezek a világba kitesztott emberek, távol attól, hogy iparlovagok vagy lazzaronik szerepére aljasították volna magukat, száműzetésük szomorú napjaiban, tán a legnagyobb nélkülözések közt is nemcsak

megóvták nemzetük becsületét a szennytól, hanem a „barbar“ magyar jellemét s észbeli képességét mint kitünőt ismertették meg. Egy egész kis könyvtárt képez azon munkák összege, a melyek róluk a múlt évtized alatt a külföldön angol, francia, német, olasz, sőt orosz nyelven is megjelentek. (Kol. Közl.)

— Számadás a horvátországi, slavoniai és határvidéki szülők javára rendezett jótékony sorsjáték eredményéről. A f. e. ápril hó 27-én közzétett játékterv 5-ik pontjában megváltigérve hogy az egész kezelés eredményét közírré tesszük; mely ígértben letett kötelességünket ezennel van szerencsénk beváltani ekképen:

I. Bevétel. Összesen elárúsított 90,460 darab sorsjegy, melyből mindazonáltal e napig csak 84,754 darab után fiztetett be 50 kr-ával a járandóság, mely 42,477 ft.

II. Kiadás. 1) Eladási % 3,277 ft. 97 kr. (megjegyzendő: hogy a befolyt 42,377 ft-nak megfelelő 10°/o 4237 ft. 70 kr. Hanem többen az elárúsításban résztvettek közül, semmi %-et sem fogadtak el, mások pedig csak mérsékelt költségek erejéig). 3) Nyeremény tárgyak bevásárlására a játékterv szerint 20,000 ft. 3) Az összes kezelési költség, melyben befoglaltatik a sorsjegyek kiállítási költsége, nyomdai, hirdetési, irodai, postai, nyereménytárgyak szállítási, kisorsolási eszközök bevásárlása, szóval az egész kezelésre fordított kiadás — tesz 2601 ft. 43 kr. 4) Az eladott sorsjegyek elárúsítása után számtételbe hozott vegyes költség és rendkívüli kiadás 1,666 ft. 29 kr. Összesen: 27,545 ft. 69 kr. o. é., melyet levonva az eddigi bevételből: marad tiszta jövedelem a horvátok sat. javára: 14,831 ft. 31 kr. A fentebiek szerint az ösezen kibocsátott 120,000 darab sorsjegyből fennmaradt 29,540 darab, mely a kisorsolásnál a szülők javára játszott. Azon nyereménytárgyak melyek a megmaradt sorsjegyek által nyertek, árverezéssel fognak eladatni, minek határideje a lapok útján fog közzéteteni. Az ezekből, ugyszintén a még leszámolás alatt levő 5,706 darab sorsjegy után, a költségek levonásával fennmaradandó összeg ugyancsak a horvát stb. szülők javára lesz fordítva. Alólírottak azoknak, kik az elárúsításért a szerény %-et sem fogadtak el, továbbá, kik a végrehajtás munkájában minden díjazás nélkül, és végre mindazoknak, kik ezen jótékony és emberbaráti cél elérésében segédkezet nyújtottak — hazafiúi köszönetünket nyilvánítjuk. A fentebbi pénzüsszegezen kívül ugyancsak a nevezett szülők javára, következő pénzüsszeg tételbe a kezeinkhez: 1) A „Pesti Napló“ szerkesztője utján september 19. Kaposvárról az ott tartatott hangverseny jövedelméből 300 ft. 70 kr. 2) Ugyanaz utján Máramaros-Szigeten sz. István napján tartott hangverseny jövedelme beküldve t. Várady Gábor ur által 100 ft. 3) Ugyanez utján Számos-Ujvár város községe majorsági pénztára részéről 200 ft. 4) A Mező-Keresztesik, az ott tartatott táncvigalom jövedelmét egyenesen ide küldték 34 frt. 5) A lévai casinó részéről 544 ft. 6) Sothen J. C. Bécsből 100 frt. 7) Ó-Kanizsáról műkedvelők által 101 forint. Összesen: 1349 ft. 70 kr.

Kelt Pesten, 1860. nov. 23-án.

Gróf Festetics Béla,

Szathmár y Lajos.

— Az eperjesi megyetörvényszék elnöke dr. Streit, a konok germanisatorok egyik kitünő mákvirága — mint a „P. H.“ levelezője nevezi — közkívánatra visszament országába.

Hivatalnok i önkény. Debrecenből írják, hogy a nemrég ezüst érdempénzzel díszített városi polgármester Szölösy János az ujoncozás alkalmával egy ifjút, kit az orvosok a sorozó bizottmány előtt alkalmatlannak nyilvánítottak, saját felelősségére kívánt bevételni, s csak az orvosok tiltakozására állott el nemeslelkű követelésétől. A „Pesti Hirnök“ tudósítója ezt még egy érdemjel után buzgó sóvárgásnak tulajdonítja. Még megkaphatja. Addig is legyen följegyezve!

— Mihálka Vazul marmarosi derék dr. g. e. esprest a magyar nemzetiség iránti részvétért a számos-ujvári püspöki szék elé lön idézve, de a megjelenést nem tartotta szükségesnek.

— A rendőrség a vádlottak padján. Meg ne ijedjen az olvasó: „nem nálunk történt, a miről beszélek“ — hanem Berlinben, hol dr. Stieber rendőrfőnök és Jichy, rendőrbiztos e m. hó 20-án hivatali hatalommal való visszaélés vádja miatt a fellebbezési törvényszék előtt állottak. Ilyen perhez anyagot másutt is lehetne találni.

— A bécsi, wieden-külvárosi kórházra felügyelő „irgalmas nénék“ ellen emelkedett komoly vádak folytán, törvényszéki vizsgálat van folyamatban, mely a nénék irgalmasságára nagyon kedvetlen és sivár világot vet. Isten irgalmazzon az ilyen irgalmas nénék kezére került beteg embernek.

— Haas Mihály szathmári püspök ő mélt. m. hó 19-én Szathmárba érkezvén, a helybeli kegyesrendüek zárdájában szállott meg, miről midőn a lakosság hihetetlen gyorsasággal tudomásba helyeztetett, egy ismeretlen tömeg alakult, mely este ablaka alatt macskazenét rögtönzött, azt betörte, szobáját kődarabokkal bedobálta, s öt oly szavakkal illette, melyekben minden inkább csak azon tisztelet nem talált kifejezést melylyel főpapja irányában a hívők serege viseltetni tartozik, — míg ellenkezőleg a hazafias érzeletüket soha meg nem tagadó kegyesrendü atyák ismételt „éljen“-kiáltásokkal üdvözöltettek. (M. S.)

— Népszerűtlen püspök. A „Képes ujság“ írja, hogy szathmári tudósítások szerint az ottani püspök Haas Mihály megjelenésekor a hívek a templom szent falait tömegesen hagyják oda. A „Képes ujság“ egyházi törvényt is idéz, melynélfogva az ilyen botránkozató lelkipásztor eo ipso hivatalát veszti. — „Jaj azoknak, a kik miatt a botránkozás léssen!“

— Zsedényi leköszönt. Ha a „Pesti Hirnök“ jól van értesülve, Zsedényi a kormányhivatalt már elhagyta.

— Gyászistenitisztelet. Abonyban gyulai Gaál Miklós honvéd tábornokért, november 30-án, mint a dicsőült halálának évfordulati napján, gyászistenitisztelet tartatott, nagyszámu néptömeg jelenlétében.

— Hirlaplevezelés tilalma, Benedek tszernagy f. hó 22-ről napiparancsot bocsátott ki, melyben cs. k. katonatiszteknek és katonai hivatalnokoknak keményen megtiltja, lapokkal levelezni vagy becsületfelelő és áruló levelezőkkel társalogni. A szigorú parancs mint a „Vaterland“ megjegyzi, nagy hatást tenne, ha nyomtatásban megjelenék.

— Folyó hó 4-én a horvátok kedves dalnokának Bogovics Mirkónak névnapja előestéjén a zágrábiak fáklyásmenettel tisztelkedtek. Nagyszámu néptömeg kísérte a 120 fáklyavivőből álló menetet. A menet élén két tricolor — egy horvátszinü szalagokkal ékített magyar zászló horvát ruhába öltözött s egy magyar színekkel díszített horvát lobogó magyarba öltözött vivő által — magasan hullámozott a léghen. A két zászlóvivőt két más egyén követte az egyik magyar, a másik horvát nemzeti öltözetben s ezek közt egy ur fekete magyar ruhában egy a költőnek szánt magyar és horvátszinü szalagokkal ékített borostyán koszorut vitt. F. C. jogtudós beszédet tartott, mire Bogovics válaszolt. Mindkettő azon ohaját fejezé ki, hogy okulva a félreírásból eredt meghasonlásokon a két testvér-nemzet mielőbb újra egyesüljön.

— A párisi „L'illustration“ című képes ujság első oldalán egy fametszetet hoz, mely a Josefstadtban belcbbezve (igazabban: bezárva) volt magyarok kibocsátatását ábrázolja. A helytér egy börtön előcsarnoka; a két oldalon osztrák katonák állnak, fáklyákkal kezökben, melynek fénye ép a közepeán álló magyar foglyok szenvedésdult arcaira esik. — A kibocsátatási jelenet különben nem olyan volt, minőnek itt

rajzolták. Josefstadtban 250 személy számára volt szállás készítve, de valamint az áldozatok kibocsátása hamarabb történt, mint látszólag tervezve volt, úgy miként már irtuk, számuk sem érte fel a fennebit. Október 28-án reggel a kiszabadultak a jösefstadti pályaudvaron találkoztak, és mielőtt a vasúti vonatra felszálltak, mely őket bön szeretett édes hazájukba viendette, hazafias áhitattal a Szózatot éneklék, — az egész vonat várt, míg az ének befejeztetett, és ennek hangjai úgy látszik a porosz és más idegen utazókra is hatottak, mert kalaplevéve — miként a magyarok — hallgatták azokat végig. Még egyszer: „Éljen a haza!” hangzott, és a vonat indult. — Azon hat temesvári férfi arcképét, kik együtt a negyedik számú kazamatában tartattak fogva, egy fényképezett lapon készítették az itteni photographok.

Temesvári ujdonságok.

* Hazánk eddig külön igazgatás alatt lévő négy déli megyéjének visszakeblezéséről örömet tennék némi közleményeket, miután természetesnek találjuk, hogy minden hazafi legnagyobb feszültséggel nézi ezen ügy fejlődését. De forrongások közepette sokszor legnagyobb kötelesség a felhők szétfoszlását bevárni, nehogy a homályban barátot és ellenséget felcseréljünk. Irányadásul szolgáljon azon kijelentés, hogy az igazgatások eredménye meglepő mértékben mutatkozik, és

hogy azok is, kik nem tartoznak az idealisták közé, megzavarva érzik fogalmaikat azon tapasztalás által, hogy mennyire nem ismétlődhetnek némely jelenetek. A mi jelszónk legyen: az igazság, becsületesség, törvényesség és barátságos indulat minden ajku hontársaink irányában mindenha!

* November 29-én halt meg a temesvári polgárság egyik disze: dragomirestyei Janitsáry Ignác, Temesvár városának községi tanácsának, azelőtt a kereskedelmi kamarának is tagja, és a váltó leszámítolási intézet igazgatója. A korán elhunyt, ki csak 38-ik évét érte el, értelmiségénél és becsületességénél fogva köztiszteletben állott, az ő tanácsával szerettek élni a legszövevényesebb kérdésekben, és vállalkozó szelleme őt e vidék iparos tekintélyévé emelte. Szébbet nem mondhatunk a derék férfiúról, mint hogy jó hazafi is volt, ki tettelegesen bebizonyítja, hogy az anyagi érdekek pályája közömbössé nem teszi az embert a nemzet legszentebb ohajai iránt. Hült tetemei f. hó 2-án jósefkülvárosi házából a belvárosi gör. n. e. szentegyházba, és onnan a városi temetőbe g. n. e. szertartás szerint örök nyugalomra kísértettek.

* A temesvári takarékpénztárnál f. e. november havában 436 fél betett 119,311 ft. 78 krt; 180 fél pedig kivett 94,062 ft. 23 krt.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

Az első magyar általános biztosító-társaság

P e s t e n,

közelebb megkezdte a biztosítást az ember életére is,

ennél fogva elvállalja:

I. A biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjak biztosítását. (I. program.)

II. A biztosított életében fizetendő kiházasítási tőkék, elhalasztott évjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen évjáradékok biztosítását. (II. program.)

Ily biztosítások iránti bevallásokat elfogad az alólirt főgynökség s a felek minden kérdésére teljes készséggel és ingyen nyújt felvilágosítást.

Bevallási minták a főgynökség irodájában, valamint BABUSNIK A., GRÜNBAUM M., s MAYER & SAILER uraknál is ingyen kaphatók.

Temesvár értelmes lakossága, mely ismeri az életbiztosítás üdvösségét s meggyőződhetik a hazai társaság díjainak előnyössége és feltételének loyaltása felől hisszük, hogy e téren is bizodalommal, részvétellel forduland a hazai intézethez.

A biztosítottak halála esetében fizetendő „100 forint” töke biztosításának díja: a (nyereménybeni részesüléssel.)

A biztosított koréve beléptekor	Évi díja a 85 korévig.	A biztosított koréve beléptekor	Évi díja a 85 korévig
25 év	1 ft. 94 kr.	45 év	3 ft. 59 kr.
30 „	2 „ 22 „	50 „	4 „ 31 „
35 „	2 „ 54 „	60 „	7 „ — „
40 „	2 „ 99 „		

A biztosított összeg a családnak kifizetetik, történjék a biztosított halála bár mikor. Így ha a biztosított az első befizetés után halna is meg, a biztosított töke hiánytalanul és készpénzben fizetetik ki, s a biztosított fél, ha a kötvény 3 évig már érvényben állott, a társaság nyereményében is részesül, mely nyereményrész vagy az évi díj csökkentésére vagy az eredetileg biztosított töke növesztésére fordíthatatik. Temesvárott, augusztusban 1860.

Az első magyar általános biztosító társaság temesvári főgynöksége.

Bandl testvérek.